

AVUI 23 de novembre de 2007. Diàleg

Millor, impossible

Xavier Roig / Enginyer i escriptor

Pel que sembla, s'han reunit els ministres d'ensenyament de la UE i han manifestat una obvietat. Resulta que han descobert que si no millora la qualitat dels mestres, els sistemes educatius tampoc milloren. Més val tard que mai, però ho havia anticipat un alt funcionari sud-coreà: "En cap cas la qualitat d'un sistema educatiu pot ser superior a la qualitat dels seus mestres". Si faig treure el cap a Corea del Sud és perquè juntament amb Finlàndia, Singapur, Canadà, i el Japó està al capdamunt dels països amb el millor sistema educatiu. I com que sempre repeteixen rànquing els mateixos països, els senyors de McKinsey, basant-se en les recerques de l'Informe PISA, s'han dedicat a estudiar el tema i han produït un document (*How the world's best performing schools systems come out on top*). Com que detecto que la nostra premsa no en parla, ni en parlarà, els en faré un breu resum.

QUÈ TENEN EN COMÚ ELS SISTEMES educatius d'aquests països que l'Informe PISA sempre col·loca dalt de tot? Més recursos econòmics? No. Més hores de classe? Tampoc. Segons l'informe McKinsey, les escoles d'aquests països fan tres coses: (1) tenir els millors mestres, (2) extraure dels mestres el millor que poden donar i (3) fer alguna cosa quan un alumne es torça. I tot això, sobretot, a primària. Mirem-ho de més a prop.

TENIR ELS MILLORS MESTRES VOL DIR AGAFAR els graduats més brillants. A Finlàndia, els professors de primària han de tenir un màster de postgrau; a Corea del Sud els mestres surten d'entre el 5% dels millors graduats i a Singapur d'entre el 30% millors. La resta són rebutjats. Llegeixo que als Estats Units s'han fet proves amb alumnes de capacitat estàndard, i aquells als quals se'ls va assignar els millors mestres acabaven el curs amb puntuacions que estaven entre el 10% de les millors; aquells altres als quals se'ls havia assignat els pitjors mestres acabaven el curs entre el 10% dels pitjors. Per tant, accedir a la feina de mestre ha de significar un repte: el d'estar entre els millors de la societat. Un prestigi que no poden atorgar ni els decrets, ni els diners. Perquè el prestigi s'aconsegueix, no s'atorga. Segon factor d'èxit: obtenir dels mestres el millor rendiment. Això vol dir formació contínua addicional a la tasca de donar classes. Els mestres han de fer un esforç permanent per estar a la cresta de l'onada. L'organització els ha de formar contínuament. A canvi, els mestres han de passar una avaluació també continuada que, si així ho determina, pot recomanar que deixin d'ensenyar. Atenció als conceptes: competitivitat i transparència. Tercer factor d'èxit: reaccionar immediatament quan un alumne es torça. Els bons sistemes educatius es distingeixen perquè quan les coses van malament, reaccionen. Els mestres d'aquests països que estan al capdamunt en educació fan un esforç extra (també en hores) per ajudar els alumnes que no hi arriben. El paperet amb la frase "necessita millorar" no es dona pas als pares. Els que reben el missatge, per fer-hi alguna cosa, són els mestres. Lògic, no troben?

EN RESUM, EL TEMA TÉ POCS SECRETS, però requereix coratge. No es tracta tant d'un tema de diners - Espanya és un dels països que millor paga els mestres per hora lectiva-, sinó de procedir com amb qualsevol projecte o organització que pretengui tenir èxit: (1) selecció dels millors, (2) formació i avaluació continuada i establiment de premis per als que ho fan millor, i (3) quan alguna cosa es torça, esforç complementari per endreçar-la. No hi ha prestigi que valgui sense esforç, exigència, competitivitat i resultats. L'educació escolar bàsica d'un país ha d'estar en mans dels millors, i s'ha de vigilar permanentment que els mestres donin la talla. Premiar-los o castigar-los i, si toca, fer-los fora del sistema. Sense compassió. De veritat algú creu que hi ha una responsabilitat més compromesa que gestionar el futur de les persones? El futur d'un país sencer? Aleshores, a què esperem?